

Posudek diplomové práce Tomáše Sixty

Téma diplomové práce navazuje v českém prostředí na bádání Barbory Šmejdové, Jana Hojdy a Petra Viziny, nejde tedy o osamělý počín, ale o vědomou návaznost a pokus prohloubit vzájemné porozumění a obohacení mezi teologií a světem umělecké tvorby a vysledovat, zda a jak některá výrazná teologická témata nachází ozvuk ve slovesném uměleckém díle. Teologická analýza literárních děl a motivů tedy již má své průkopníky, ale v případě Tomáše Sixty je originální zaměřenost na současné české autory a oblast poezie.

Teoretický základ pro podobnou reflexi autor mapuje v prvních dvou poměrně rozsáhlých kapitolách, první se věnuje poezii jako subjektu a objektu teologického bádání (tak si autor strukturoval základní okruhy témat, jimiž se je třeba zabývat, pokud chceme porozumět vztahu mezi teologickou reflexí a literární tvorbou), nemohl se přitom nedotknout role jazyka, ve kterém spatřuje společný nástroj jak poetického vyjádření, tak teologické reflexe. Diplomant v této kapitole velmi poctivě zpracovává dostupné soudobé bádání k tématu a už jen tato část by vydala za samostatnou diplomovou práci. Přesto je jasné, že v celku práce jde o nezbytnou kapitolu, protože nelze přistoupit k analýze konkrétních textů, pokud jsme si dostatečně neujasnili teoretická východiska a je třeba říci, že i přes již zmíněné badatelské příspěvky českých autorů (a také T. Sixtou citované světové teologické a literárněteoretické kapacity a jejich díla), mnohé otázky v oblasti teologického přístupu k literární tvorbě dosud nejsou odpovězeny. Sixtova práce je proto přínosná i v tomto smyslu, protože se odváží nejen mapovat, ale také dál reflektovat základní vztah teologie a poetické tvorby, což je v úplnosti nemožné na ploše takového textu, jako je diplomová práce, nicméně vytváří tím předpoklady pro možné další bádání.

Druhá kapitola přináší klasickou analýzu zvolených sbírek, s důrazem na motivické prvky, které budou důležité pro závěrečnou třetí kapitolu, která předkládá v syntéze teologickou reflexi vybraných sbírek. Ta se pak stává podnětným dialogem hlasů teologických autorů (diplomant se opírá především o fundamentální teology jako je G. O'Collins, A. Dulles a další) a poetického vyjádření základních témat lidské existence, tedy dialogem o oněch motivech, které obecně souvisí s religiozitou a nemusí být výrazem přináležitosti ke konkrétnímu společenství víry.

Za velmi dobře uchopenou považuji zejména část věnovanou reflexi pojetí člověka na podkladě O'Collinsova rozlišení pěti antropologických stavů/perspektiv (od homo dolens, přes homo interrogans, homo historicus, homo symbolicus k homo experiens) a hledání jejich stop ve zkoumaných poetických textech současných autorů. Podobné rozlišení totiž napomáhá nacházet styčné body mezi současnou kulturou a tradicí teologického tázání. Podobně vsazenost člověka do světa a jeho stvořenost v druhé části třetí kapitoly, by se neobešla bez odkazů na teologickou reflexi současných fundamentálních teologů.

Práce dobře ukazuje, že je dnes možné vést oboustranně plodný mezioborový dialog mezi teologií a humanitními obory: teologie nabízí zdroj celkového smyslu a specifickou existenciální hermeneutiku jednotlivých literárních děl a jejich dílčích motivů, kontakt s literární tvorbou a její literárněteoretickou reflexí naopak teologii přináší kontakt se soudobými podobami tradičních antropologických a teologických otázek, k nimž má právě teologie díky dvoutisícileté tradici svého bádání a specifickým zdrojům a nástrojům bádání, skutečně co říci.

Práci doporučuji k obhajobě. Autorovi pak doporučuji zvážit publikaci výsledků v odborné literatuře.

V Praze, 4.6. 2021

Doc. ThLic. Denisa Červenková ThD.